

Nr 290.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter m. m.; given Stockholms slott den 14 mars 1919.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter; och

2) lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 20 juni 1918 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan svensk och utrikes ort.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

Förslag

till

L a g

angående fortsatt tillämpning av lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter.

Häri genom förordnas, att lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter, sådan denna lag gäller till och med den 30 april 1919, skall äga fortsatt tillämpning till och med den 30 april 1920. Av Konungen jämlikt sagda lag givet förordnande må ej äga tillämpning längre än till och med sistnämnda dag. I fråga om sådan under tiden för lagens giltighet begången förseelse, som i lagen avses, skall vad där är stadgat fortfarande att gälla även efter sistberörda dag.

Förslag

till

Lag

angående fortsatt tillämpning av lagen den 20 juni 1918 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan svensk och utrikes ort.

Härigenom förordnas, att lagen den 20 juni 1918 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan svensk och utrikes ort, vilken lag gäller till och med den 30 april 1919, skall äga fortsatt tillämpning till och med den 30 april 1920. Av Konungen jämlikt sagda lag givet förordnande må ej äga tillämpning längre än till och med sistnämnda dag. I fråga om sådan under tiden för lagens giltighet begången förseelse, som i lagen avses, skall vad där är stadgat fortfara att gälla även efter sistberörda dag.

Utdrag ur protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

T. f. chefen för justitiedepartementet statsrådet Undén anförde efter gemensam beredning med herr ministern för utrikes ärendena och chefen för finansdepartementet:

»Lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter samt lagen den 20 juni 1918 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan svensk och utrikes ort upphöra att gälla den 30 april 1919. Rörande uppkommen fråga om förlängning av sagda lagars giltighetstid hava utlåtanden infordrats från statens handelskommission och sjöfartskommittén.

*Handels-
kommis-
sionen.*

Handelskommissionen har i sitt den 27 januari 1919 avgivna yttrande anført, att till följd av det oklara läge, vari åtskilliga spørsmål för närvarande befunne sig, vilka spørsmål torde hava avgörande be-

tydelse för frågan om fortsatt tillämpning av ifrågavarande lagar, handelskommissionen helst skulle vilja föreslå, att denna fråga finge tillse vidare anstå, men att, då detta icke läte sig göra, kommissionen funne sig böra hemställa, att åtgärder vidtoges för förlängning av lagarnas giltighetstid. Kommissionen ville emellertid härvid framhålla, att till följd av ändrade förhållanden de förordnanden, som Kungl. Maj:t enligt sagda lagar skulle äga att meddela, möjligen icke torde bliva erforderliga för hela tiden intill den 30 april 1920 eller att i allt fall undantag från lagarnas bestämmelser kunde komma att beviljas i större utsträckning än som tidigare skett.

Sjöfartskommittén har i en den 24 februari 1919 inkommen skrivelse hemställt, att förlängning av lagarnas giltighetstid ej måtte äga rum samt därvid erinrat, hurusom tillkomsten av lagarna uteslutande grundat sig på behovet av att myndigheterna skulle kunna förhindra, att landets tonnage användes på annat sätt än att därigenom landets eget behov av tonnage för export och import bleve tillgodosett. Så länge för sagda behovs fyllande endast svenskt tonnage kunnat användas, hade ju fog funnits för lagarna ifråga. Numera vore förhållandena emellertid helt annorlunda. Sedan det amerikanska tonnaget, vilket ju under kriget ökats i en oerhörd hög grad, icke längre vore behövt för militära ändamål, och sedan det genom tidsbefraktningsskontrakt med ententemakterna under kriget bundna norska tonnaget blivit frigjort, funnes i marknaden stor tillgång på utländskt tonnage, vilket kunde användas för Sveriges behov. Kommittén har vidare framhållit, att om lagarna upphävdes, det icke skulle vara nödvändigt att träffa något särskilt avtal om fraktsatser för import av varor till Sverige från transoceaniska länder, utan att fraktsatserna i detta fall skulle automatiskt nedgå till de belopp, som gällde i den allmänna världsmarknaden. Därmed skulle vinnas, att sådana anmärkningar, som nu från många håll framställdes mot de genom avtalen med regeringen fastställda fraktsatserna, försvunne. Kommittén har slutligen anmärkt, att därest lagarnas giltighetstid icke bleve förlängd, det funnes stor anledning antaga, att flertalet svenska redare, vilkas fartyg nu vore tidsbefraktade till ententemakterna, skulle, om befraftaren så önskade, vara villiga häva nu gällande tidscertepartier, och skulle därigenom en avsevärd del av det till utlandet tidsbefraktade svenska tonnaget bliva tillgängligt att användas för tillgodoseende av landets behov.

Genom världskrigets upphörande hava möjligheterna för import av för landets hushållning viktiga förnödenheter i avsevärd grad ökats, och är det med hänsyn till rådande brist å ett flertal sådana av synner-

Sjöfartskommittén.

Departementschefen.

lig vikt, att nämnda möjligheter utnyttjas på ett sätt, som bäst tillgodoser landets behov. För vinnande av detta syfte torde det vara erforderligt, att, intill dess mera normala förhållanden beträffande handel och sjöfart åter inträda, den statliga regleringen av importen, särskilt i vad denna avser livsförnödenheter och råvaror för industrien, bibehålles. Ett fullständigt upphävande av densamma under nuvarande förhållanden skulle lätt kunna medföra skadliga verkningar för viktiga delar av vårt näringsliv. Redan av denna anledning torde en utsträckning av giltighetstiden för de lagar, varå nämnda reglering grundar sig, böra äga rum. Härtill kommer, att staten under nuvarande ovissa situation, som omöjliggör ett närmare bedömande av utvecklingen på det ekonomiska området, i varje fall icke synes böra beröva sig den möjlighet att ingripa för främjande av landets varuinförsel, som nämnda lagar erbjuda. Giltigheten av nu angivna synpunkter torde ej förringas därav att, på sätt sjöfartskommittén framhållit, tillgången å för den fredliga sjöfarten disponibelt tonnage efter krigets slut i utlandet väsentligt ökats. I vad mån detta tonnage kan stå till buds för skeppsfart på vårt land, är ovisst, och skulle det i varje fall medföra betydande olägenhet och kostnad för staten att nödgas i utlandet förhyra för vår import erforderligt tonnage. Vad sjöfartskommittén i övrigt invänt mot förlängning av förenämnda två lagars giltighetstid synes icke vara av betydelse att inverka på frågans avgörande. Av nu anförda skäl anser jag, lika med handelskommissionen, att förevarande två lagar böra erhålla utsträckt giltighetstid, vilken tid synes böra bestämmas till ett år, räknat från den 30 april 1919.

Därest nu angivna lagstiftningsåtgärd vidtages, torde det vara uppenbart, att, i den mån förhållandena på fraktmarknaden utveckla sig i gynnsam riktning, lätnader i hithörande bestämmelser komma att medgivas av Kungl. Maj:t, och torde, för den händelse situationen under lagarnas nya giltighetstid skulle bliva sådan, att den statliga regleringen på förevarande område utan olägenhet kan helt upphävas, Kungl. Maj:t ej underlåta vidtagna åtgärder i detta syfte.

I enlighet med vad jag sålunda anfört har jag låtit inom justitiedepartementet utarbeta förslag till lagar om fortsatt tillämpning till och med den 30 april 1920 av förenämnda två lagar.»

Föredraganden uppläste härefter dels förslag till *lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter*, dels ock förslag till *lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 20 juni 1918 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan*

svensk och utrikes ort, vilka förslag voro av den lydelse bilagor till detta protokoll utvisa¹; och hemställde föredraganden, att för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmäler, lagrådets utlåtande över lagförslagen måtte genom utdrag av protokollet inhämtas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:st Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Adil Wifvesson.

¹ Dessa bilagor, vilka äro av ordagrant lika lydelse med de vid propositionen fogade lagförslagen, hava här uteslutits.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd
fredagen den 14 mars 1919.*

Närvarande:

Justitieråden GULLSTRAND,
VON SETH,
WEDBERG
Regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 11 mars 1919, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättade förslag till

1) *lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter och*

2) *lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 20 juni 1918 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan svensk och utrikes ort.*

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, föredrogos inför lagrådet av ledamoten å justitiedepartementets lagavdelning, assessorn Thor Sjöfors.

Lagrådet lämnade förslagen utan anmärkning.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 14 mars 1919.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Löfgren anmälde lagrådets denna dag avgivna utlåtande över de den 11 innevarande mars till lagrådet remitterade förslag till

1) lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 28 mars 1917 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan utrikes orter; och

2) lag angående fortsatt tillämpning av lagen den 20 juni 1918 om förbud i vissa fall mot fortskaffande av gods med svenskt fartyg mellan svensk och utrikes ort.

Föredraganden hemställde, att förslagen, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Kungl. Maj:ts proposition nr 290.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen förordna, att till riksdagen skulle avlåtas proposition av den lydelse, bilagor vid detta protokoll utvisa.

Ur protokollet:

Adil Wifvesson.
